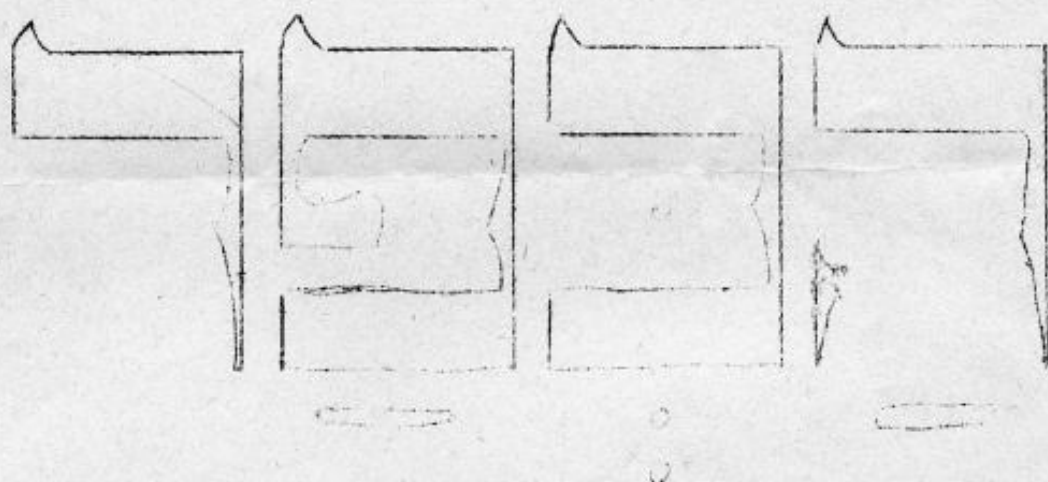
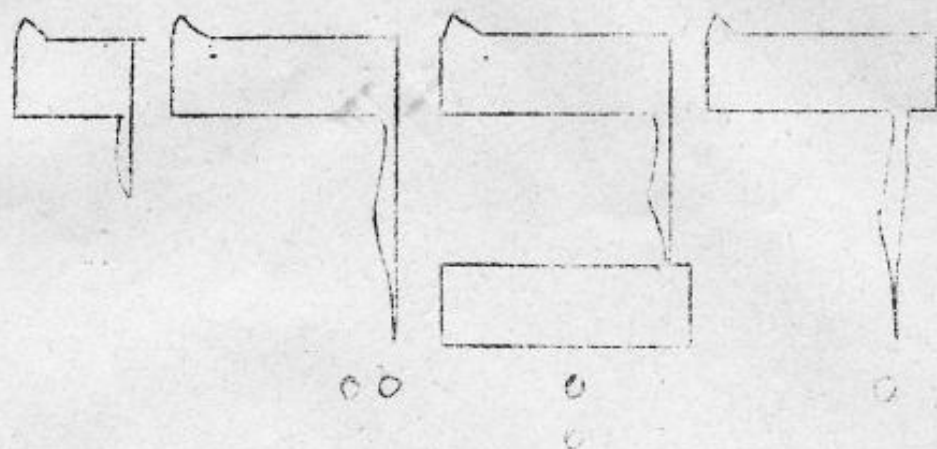

17-6-67 1105-122 RI

1087 - 700

1/2 X

ד ב ר ה מ ע ר נ ח

ב' יום ב' לפני שבוע עלון כפר הנשיא עמד להופיע אחרי הפסקה ממושכת מאד. ישבו בתוכנו אז הרבה חיילים שהמתינו יחד אתנו לבוא מאורעות שתוצאותיהם לא יכולנו לחזות מראש. כתבנו אז בלי לדעת מתי יתגשם חלום זה שנשמע לקבל אותם חיילים כאורחינו יחד עם משפחותיהם בבוא ימים טובים יותר. וראו, עבר שבוע שלעולם לא נשכח ואולי איננו רחוקים מלראות גברים בבגדי חג המ ינים לאשה ולילדים "כאן שתינו בלי הרף כוס תה חם והאזנו לחדשות". אוי החדשות - הפכנו לנרקומני מהוצרת החדשות ואנהדי הפרשן הצבאי חיים הרצוג.

כאן היו צריכות להופיע מלים יפות המסכמות את רגשות כלנו אך, קשה למצא את המילים. אנחנו גאים על נצחון; אבלים על מות מאות חיילינו; שמחים שעמדנו במבחן של פגזים נופלים אך עצובים מאבדן רכוש ויבול צפוי. ועתה: ימים אלה גלו אותנו כיציבים והצדקנו את קיומנו כמשק ספר. עלינו לגשת לעבודת שקום וימי חול אפורים באותה גישה. במיוחד נברך בגליון ראשון את חברות המשק - במיוחד אותן החבורות שישבו עם ילדיהן הקטנים וגלו התנהגות מופתית. מודפסות כאן כאמור ברכות על קליטת משפחה צעירה חדשה.

ב ר כ ו ת :

לסלכיה וליוסף להולדת עודד.
לקרול ולפול להולדת שרי.
לדוד ולסימון להולדת עיזות.
ליוהנה איזק להולדת גבריאלה.
קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה - מזל טוב לשאולה ולדוד בבואם בכרית הנשואים!
הבאנו בגליון ראשון זה - ואל תסכחו שהיה צריך להיות מס' 2 - חלק מן החומר שאטפנו לפני שבוע ומעלה וגם טאמרים מאח אדי, צילה ויעל ש. המתחמים לשבוע האחרון.
בתוכניתנו להוציא עלון לסתים קרובות. אל תחכו עד שנפנה אליכם. עלון זה הוא שלכם. (חברי המערכת - כלם מתנדבים!! - חמר, יעל ש. ואריק).

לזכרו של שלמה גרינשפן

שלמה גרינשפן בא לעבוד במפעל כשהוא היה כמעט נער, לפני 7 שנים. היה לו נסיון קצר בעבודה של חרטות במפעלים שונים אך בעבודה הספציפית שהיתה דרושה לנו היה צורך ללמוד הרבה דברים מההתחלה. משנה לשנה, שלמה התקדם בידיעות שלו ובאחריות שקבל על עצמו במפעל. נהפך להיות החרט העקרי שעשה כל העבודות החדשות אשר היה נחוץ להם ידע מקצועי רציני. לפני שנתיים, שלמה נחמנה כאחראי לבצוע העבודות השוטפות של עבוד שכבי. היה אחראי לכוון המחרטות, סדור הכלים, והדרכת החרטים.
לפני חצי שנה נחמנה כמנהל עבודה במחלקת ווסטר - אחראי לכל מה שקשור לעבוד הברזים, מעבודה זו גויס לצבא.
האבדה קשה מאד. נזכרנו תמיד, לא רק כפועל מסור אלא כחבר!!

לזכרו של אריה דביר

זה לא כבר בא לשכון בתוכנו. שנה אחת עמנו ובזמן קצר זה הוכיח את עצמו כאיש חרוץ, מסור לעבודתו, אחראי ועירני. גם במקום מגוריו הקודם בקרית שמונה, לא שקט על שמריו. שנים רבות עבד כשני מקומות, בשתי משרות, מבלי שהאחת תפריע לשניה. מעבדיו הצטערו על החלטתו לעבר לחיי קבוצ. "אך אם החליט לעשות זאת - ברכתנו תלווהו. ובכל עת יוכל לחזור למשרתו. לא בנקל מוצאים עובד מסור ואחראי שכזה". אלה היו דבריהם. אולם הוא בחר לבנות ביתו אתנו, וככה עלתה לו. איזה בזבוז משוע של חיים צעירים!

קשה לשכת עתה, לכתוב ולהביע החרשמות מכל אשר קרה. כולנו מטושטשים לגמרי, נראה שאין עוד בחלום, שכל אשר עבר עלינו לא מן המציאות הוא. אך העובדה קיימת; היתה מלחמה, נצחנו תוך שבוע שנראה לנו כנצח.

מי לא זוכר את הימים שלפני המלחמה. שבועיים של מתח. רבים לא האמינו בלבם שחתכן מלחמה, אף על פי שכולם טענו כי ישראל חייבת סוף סוף להנחית מכה נצחת על אויביה. פחדנו. לא היה נעים ביותר לשבת ליד הטלפון, להאזין בקר שרשרת ולשמוע מהתצפיות: "כשלושים משאיות סוריות מתקדמות; טנקים יורדים מבית המכס; כך וכך משאיות מוריות את תותחיהן זכו' וכו'". לא האמנו כי נוכל לעמוד בפרץ.

ולבסוף היום הגדול, אנו נכנסים לסיני. אנו כובשים, המצרים בורחים. איזו שמחה. רק עונה קטנה העיבה, ואמר זאת בן גוריון: "אני מפחד... לא שישראל חובס, והיא חזקה מכך, אלא שמיטב הנוער שטופח במטח חשע עשרה שנה ילקח מאתנו".

וביום שנדמה היה שסוריה הסכימה לשביתת הנשק, כל ישובי הגליל נתמלאו מרידות. שאט נחוץ לכבוש שטח כלשהו הרי הרמה הסורית חשובה מכל. מוצבים מחופרים ומבוצרים שמרו את חייהם של היושבים תחתיהם שנים רבות. אלה הם הישובים שחיו חיים רגילים במתח רב. להם מגיע השחרור. וספרו חברי גדוד (אם מותר לצטט): "באותו יום החלטנו: אם צה"ל לא יתחיל בפעולה, אין לנו מה לעשות כאן. אנו עולים על האוטובוס ונוסעים". לא יתכנו חיים בהם כל חודש ישנו צורך לבנות מבנים חדשים שרק נהרסו.

איננו עם צמא דמים, לא חבבנו טעולם מלחמה, אך כשצה"ל נכנס לסוריה, שמחנו. נתמזל לי מזלי ובמקרה הצלחה להיות ברמה שממול. אין מליט לתאר את ההתרגשות שלנו שם. עוד חלום נוטף בין היתר. רק לפני שבוע עמד מולנו רכס מאים מסטורי ומפחיד, והנה הוא מלא שיירות שלנו שעולות ומעפילות. החילים היו במורל גבוה. כששמעו שאנו מנפץ הנשיא הריעו: "כל הכבוד" ונתנו לנו משקפות להביט בבחינו (שהיו גלויים לסורים התפלאו לדעת). קשה לתאר איך החזיקו מעמד כל ישובי הגליל. כולם פרוטים לפני הסורים כעל כף היד. הסורים יכלו לטוות בית בית. הרמה צחיחה ללא עץ כמעט. אך ממלאים את החסר ביצורים, מוצבים חפורים היטב, בנויים בסוף משורין ולועי תותחים וטנקים עדין מכוונים לישראל.

עתה ירד המתח, אנו חופשיים, הגבול ממנו והלאה. בל נשכח את כל הישובים על גבול ירדן ומצרים שעתה גם הם נוסמים לרווחה. ירושלים, חלום של אלפים שנה, התגשם!

כבר נאמר רבות: העורף והחזית אחד הם. גנורים היו גם כל האנשים שישבו במקלטים, שנסו לעזור. אישית, ישבתי במקום שנקרא לוקטוס, במפקדה. לא נומר שהיה קל שם. נהלנו בני עשור ועופר את כל הכלכלה וגם שמרנו על הטלפון. אך כל הכבוד לנשים ולילדים שישבו חמישה ימים תמימים מתחת לקרקע והצליתו עם כל הבעיות הכרוכות באופי המין האנושי לקיים סדרים שם. מטבע הדברים הייתו צריכים להיות שמחים לזכות להתרוממות הרוח. אך ישנם עצבות רבה. הטטפרים בעחונות מועזעים. (אסור לאיש לחשוב לפי יחס!)

עתה חייבים לחזור לחיים תקינים. מקרבים חג השבועות, חתונה, ויש להכין חכנית. אנו חוזרים ללמוד, לעבוד, לעשות פעולות שהם למעשה הקימו את הארץ והביאו אותנו לדרגת עליונות זו מעל לכל שכנינו. אנו מסיימים במלחמה הרגילה שהיא אולי קשה יותר, מתחדת אך פועלים מתוך שמחה (אני מקווה שכולם מסכימים).

שבוע זה לא ישכח איש לעולם. קשה לבן תמותה רגיל לתפוס מה עבר עליו. קשה לאדם לחיות בו ברגע את ההסטוריה עצמה.

נ ס י ע ה ל ו ן ל (ללא אישור האסיפה)

לאחר שבוע של מחיחות אכזריות, הן מבחינת אישית והן מבחינת האחריות על החלטות רגעיות לגבי כל האוכלוסיה, הלכתי לישון אטם ודוך לחלוטין. ידעתי שהבקר אוכל לישון יותר מהשעתיים או שלוש המוקצבות. והנה בשעות הבקר המתקדמת התעוררתי לקולו של לן - "קום, יש לך 3 דקות להיות מוכן!" כשטוף סוף - העבור בדקה וחצי - חזרתי לזיונותי הוא הטביר לי שמפקד החבל מנסה לסדר למא"זיסות הנביהם נסיעה לרמה הסורית! את הדקה וחצי הנוחרות הספקתי בדיוק, ויצאתי לדרך. במפקדת החבל הצטרפו אל החבורה מפקד החבל, מא"זיס מחניים, גדוד וחולתא, ודמות ידועה, אפסנאי החבל, טוראי אששטיין.

בחור גדוד מצב הרוח קצת ירד בראותנו את הנזק העצום וכל הכבוד לחושביו שהחזיקו מעמד ומוראל גבוה בצורה כה אמיצה. אך האוירה נתתהיה קמעה, כשעברנו את גשר בנות יעקב מעל הירדן, וידענו שאנחנו בחור סוריה. עלינו בפחול הדרך לכונן בית המכס - ולאורך כל העליה עברנו בצורים, עמדות, בונקרים, תעלות, גדרות וסדות מוקשים. ממש קו מג'יני כטול ומכופל. אחרי קו בצורים אחד, עוד אחד ועוד ועוד וכשנמדובר על עמדות היו הן מביטון בעובי של 1 מטר! וגדרות דו-שפועיות כפולות, בזוגות! חפירות לכל הרכב, עמדות הובר לטנקים: עמדות אחוריות מבוצרות לארטילריה; עמדות מבוצרות עז' אין סוף לתותחי נ"מ (נגד מטוסים). וככל שנסענו חזרו כל אותם עצמים חלילה. לעינינו גם נתגלו בורות ושקעים בכל מקום כתוצאה מההפצצות וההפגזות שלנו. וכמובן בכל עבר, רמת פגוע - הנה טנק רוסי 34 שרוף, שריונית הפוכה, ג'יפ דפוק, משאית הרוסה וכו'. ובינו כל זה אף נפש סורית חיה - ואף לא מתה. כנראה הרב הגדול ברח, אם לא נשבה.

איזור בית המכס עצמו שמאצלו נראה כנוה מדבר, הוא באמת היה מבצר כשלעצמו, אך לפי מראהו הנוכחי לא ישמש שוב אותו קן מבוצר למרצחים, הוא פגוע והרוס מכל עבר. כמובן הדבר המענין היה לצפות לעבר כפר הנשיא משם וזאת עשינו בקפדנות. המטעים נראים עצומים - אי ירוק (שמאלה לוואדי שהיון הצחיח) רחב שמגיע עד לקבוצת בתים (הקיר של הפביליון, בית בלונד, ועוד כמה בתים באותה פינה. אז "ירק כללי" עד לבית הנריקס. כלומר כל המשק לא נצפה כמו משובא. על כל פנים, לא היה קשה להט לפצפץ אותנו, וטוב שיצאנו בנזק הקל היחסי.

על הכביש הכמעט ריק דהרנו לעבר קוניטרדה. עצרנו במחנה צבאי נוסף - יותר מסודר ומרשים בכפר נפת, שהוא בערך על קו הרכס מאתנו, ומשם, עברנו את הקערה ההפוכה הגבוהה שאנו רואים ימין, ולידה את זוג ההרים המתנאזים משמאל, ויצאנו משה הראיה של ישראל. הגענו לקונטרדה יחד עם טור הסנקים הקדמיים, והצלחנו לעבור אותם. העיר עצמה דומה ללוד או רמלה, אך הכל היה סגור, ואף נפש לא בטביבה. אחרי קוניטרדה הגענו למחנה צבאי נוסף, אך שם נעצרנו ע"י יחידת הטיור הקדמית. נכנסנו לאותו מחנה ריק וראינו את משרדיו, מחטניו ודיוור דיריו. הכל כאילו זה עתה עזבוהו, ובבהלה (כפי שלמעשה היה) ליד מיטות החיילים בגדים וציוד אישי עדיין מונח - אך מה שהבהיל אותנו היו מטכות הגז בין הציוד האישי. רצינו להמשיך לעבר מספר כוזבים ידועים לנו כגון: ג'לבינה, דרבטיה, הל הלל ועוד, אך אחרנו את המועד. אלפי כלי רכב נושאים חיילים אספקה חמושה ועוד סגרו לנו את הכביש, ואת הדרך חזרה עשינו ב-5 שעות במקום האחת שלקח לנו בבקר, לכן לא הספקנו יותר.

את הגשר עברנו בהרגשה של צפיה לעתיד הקרוב. אוי לנו אם נחז לאויב הזדמנות חו: לאיים עלינו כפי שעשה במשך 19 השנים האחרונות. וכששאלתי את מא"ז גדות "איך המרגש אצלכם?" הוא ענה: "המוראל גבוה, הרי זה תהיה הפעם האחרונה שנצטרך לשקט את המשק". מי יחז ויהיה כך!!

אדי נמנוב.

החיים במקלט/יעל שפרונג

כאשר רחצנו את הילדים היום בגן, חפפנו להם והחלפנו את כל בגדיהם, היתה בנו החלטה וחווה - לנער כל אבק ולהפטר מכל שמץ של ריחות טחב, אשר נשאו הללו עמם מזה שבוע ימים. בזאת השלכנו למכבטה את אחרוני חידודי המקלט ויכלנו לומר לעצמנו לא במעט שבעות רצון עצמית, שאם לא חלו הללו בכל מיני מינים של מחלות נוראות שבעולם, אין זאת כי מחוטטים הם בפני כל.

ואמנם, הדענה כל החברות, בנות ואמהות, סבתות ואורחות, אשר נשאו בדומיה את מראה ילדיהן המרופשים כי רב סבל. היה תעצ הויתור על דרישותיהם הרגילות בכל הנוגע לשפוטף השניים, והשמוש בסבון ובמסרק וכו'. כאשר יצאנו אנשי סכון המרתפים המוגנים, שבאיזור גן אסתר, והמסולס - סנונית, הירדן ודרור לאותן רגעי מנוחה נפלאים בעולם הפתוח, ידענו בכל פעם כי דאג לנו בונקר המפקדה המטלפן ומודיע על ההפסקה, למען העשיר אותנו בחיות הפגיוסה הנהדרת עם הברחש. אין פלא שכעבור מספר פגישות מאלפות מעין אלה, העדיפו אף הקטנים שבינינו - שצורך ההתפרקות במרחב הפתוח רב אצלם, להשאר למטה, לטבת בשקט ולצית בכל לאימותיהן ובלבד שלא תצוניה עליהם לשאוף אויר צח, לעומת זאת בכל אותן שעות שאיש לא הרשה לנו לעלות, היה הדבר בבהינות טפורס. לצאת בנוסח של החגנוכות יחידים ולא עוד אלא שעד מהרה ידעה כל ברת דעת שלמציא מגבת אפשר בהירדן, להתקלח כדאי בגן רסון (כי משום מה לא כבו שם את הדוד) ואת הצורך האחר גלגל נוחגים הכלבים להרים רגלם האחרות כדאי לעשות בדרור.

כאשר שכבנו בערב לישון מוקדם, עזאזיו החוזרות ונשנות של האת הגדול בדמות אפרכסת של טלפון, אשר זהה את עצמו בשם מפקדה, ידענו כי אין טעם שהאויב הסורי לא ידיר שינה מעינינו. זכות ראשונה לפעולה "ברוכה" זו היתה ליתושים, שניה לצלצולי הטלפון - ע"פ רב בנושא החשוב ממדרגה ראשונה מבהינות בטחונות - מקומה של מרים דיבון והזכות השלישית לקטנים התמודים אשר איש בשעתו הוא עשה הצגה קטנה לאמו - כלומר לכל דרי המקלט. הגדילה עשות אחת מן הפעויות החמודות בעלת דוב סוס זהב, אשר בכתה בקולי קולות שעה ארוכה כשכלנו אבלים בדומיה ומצפים לרגע שיוקל לאזנינו, אשר ברגע מסוים הפסיקה ואמרה: "גמתי לצעוק" ומיד לאחר מכן הלכה לישון להחוננו הרב.

בכל אותן שעות ארוכות כאשר מרב שעמום החלו הילדים להמציא משחקים בנוסח של ספורט כל הקטרים שבטפטל העליון או השואת מספר המדרגות כשאני עולה בהם בנחת או יורד בהן מריצה, ידענו תמיד שמהחלום החדשות הבאה חשבר את השגרה, באופן מיוחד אם יהיה צורך לכבוותה מיד בגלל צלצול הטלפון, ושהארוחות הנפלאות עם כוס התה הטובה והמיץ הנגר כמעין יהיו תמיד טיבה לצפיה דרובה שהשעמום רחוק מהם.

התעורר ויכוח הנמשך עדיין אם ידי בחורינו בחוץ או חברותינו בפנים הביאו את הנאחזן והשאלה היתה למי תענק המדליה.

עליזה בארץ הפלאות ומוואל החברה/אריק ארנברג

עד לערב יום שישי 26.5.67 הפחד הגדול המשותף לילדי כחת "איל" ללילה ולי היה שלא נוכל לקיים את מסיבת הבר מצווה. אמת הסבר שבכל שנה ההצגה הנה רק חלק אחד מתוכנית מגוונת שכאה לסכם את עבודותיהם של ילדי הבר מצווה במשך השנה, אבל בהרבה מקרים הילדים ואף הבמאים והקוריוזרפים, חופרי החלבושות ומקימי הבמה רואים בהצלחת ההצגה קנה מידה לא מוצדק במיוחד - להצלחת הבר מצווה.

הגורל - אחרי שהפחידנו באפטרות דחוי או בטול המסיבה, רחם עלינו והמסיבה נערכה
אם כי בלי שפע האורחים טעמדו לבקר באותו סוף שבוע, וגם בלי חלק ניכר של החברים שקימו
שמירה או יצאו ל"פעולה" באזור.

כל הערב היה חוויה בלתי נסכחת ולא רק ההצגה. קריאת החוברת קבלה משנה חוקף,
המילים לבטו משמעות מיוחדת לאור הפורענות המאיימת בחוץ. קריאת פרשת השבוע לפי טעמי
המקרא היתה רזה לאוזן והקטעים מהמצוות העיוניות של בני המצווה מעניינים.
ביחס להצגה חשבנו, שהפעם נחרג מן השגרה ונדפיס תוכניה שבה לא רק יוזכרו מי ממלא
תפקידים שונים אלא שחיצא תמצית הספור בשביל אלה שקצת התרחקו מעולמו של לואיס קרול
ושלפחות פעם אחת יבואו על הכרכה כל אלה שתרמו להצלחת ההצגה.

תכניותינו עלו בתוהו ולכן נציין לפחות כאן את התורמים להצלחה, שהרי בעבודתם
היו סמל לשתוף פעולה מיוחד:-

נטע כדרכה מצאה זמן שלא קיים כדי לתקתק ולהדפיס את עותקי המחזה, עוזי ודגלס
השתגעו במעט שהיה בנמצא להבטיח שיוכלו לראות את ההצגה, מופטי דאג להתאמת כמת
האמפיטאטרון ולהשגת אורות במה מחנניים.

איריין התופרת גלתה כשרון מיוחד, זריזות מפליאה וסבלנות בהתאמת החלבוסות. החלק
הארי של הצלחת ההצגה שהיתה בגלל החלבוסות הסגולניות טובות עין - יש לזקוף על חשבון
לילה הן כמורה לציור שתכננה את ה"קלפים" והן כקוריאוגרפיה שהתגברה על תקופת ממושכת
שלא היתה מסוגלת להזיז רגל והעלתה רקודים מלאי חן ותנועה. אריק הפעם הצליח בכמוץ אך
עודנו מפחד מזעמם של אוהדי לואיס קרול, שראו בתרגומו יד חופשית מדי בעבוד המקור.

והילדים? תשאלו, כלם היו נחמדים וכשרונים ומן רגעי הראשון של כהלה - "זה ארוך
מדי", "איך נוכל להספיק...?" עברו מהר להזדהות עם התפקיד ואהבו את ההצגה.
ואחרי ההצגה רקודים, רקודי עם והרגשה שלמרות המצרים והסורים, רומי עמלק ומדין
נחיה ונשמח.

יום שבת הביא עמו את עליית הבנים אמנון ועודד לתורה. התפילה היתה משום האוירה
מתאימה אולי, טובה מובנת ובעלת תוקף. שני בני המצווה - זה בטוח יותר וזה חוזר יותר
טלסלו והמשיכו שדרת דורות של מסורה.

טוב שקיימו מסיבת בר מצווה וטוב שלא אכזבנו את ילדינו ולא את עצמנו. אין
לגמור מאמר זה בלי לומר שאין ספק שכל ביתנו מוקיר תודה ומעריך את עבודות המהמנות
שושנה ורות. מי יתן וכל שנה תביא להתרוממות רוח ודור של בנים, שירצו להמשיך בשלשלת
עם ישראל בארצו בדרך דור המיסדים בקבוץ.

מעוללות הימים האלה/חמר וולפין

אתם חושבים ששמעתם כבר את כל הספורים שצמחו במעמקי האדמה בשבוע שעבר? הנה
כמה ספורים נוספים, אתם חושבים שבזה הסוף? יש להניח שלא. וככל שיעברו הימים יתנפחו
הספורים יוסיפו גוון חדש ומי יודע אולי אפילו "ישירו בכי" את ספורי מנסורה?

ביום שישי אחרי קבלת שבת צנועה במקלט כשהאורות היחידים המאירים היו אורות
הסוללה העוממים, ישבנו במקלט בית החינוכות ואכלנו - מצות. לפתע נשמע קול מאחת הפינות:
- אינני מכינה, מצות אוכלים מפני שיצאנו מצרים. עכשיו כשנכנסנו למצרים צריך גם
לאכול מצות?

מעלינו שרקו הפגזים, שרקו ועוד איך. דלחנו אפילו לשמוע מה שרקו זה לזה:-
פגז א: הלו פגז ב' מה שלומך? עבור!
פגז ב: הלו פגז א' שלומי טוב, איך אני נשמע? עבור!
פגז א: הלו פגז ב' אחי נשמע בלומבה. רות סוף!

ביום שישי בבוקר התעוררנו לשמע חדשה מרעישת. ישראל קדשה מלחמה על ארה"ב,
הספינה האמריקאית הראשונה נפלה קרבן למזימו הציונית אימפריאליסטית שלנו. משנשאל
ג'ונסון ע"י כתבים על עמדתו בענין הוא הרים את ידיו ואמר: נכנע.
סוף סוף יצאנו מן המקלטים וחזרנו לשגרה. דבר ראשון רצנו אל המזכירות להוציא
את הדואר, ושם מצאנו מברק בזו הלשון:-
מודיעים בצער רב כי כל התמיכה שקבלתם עד היום כישוב ספר סוג א', נפסקת החל מ-10.6
בשעה 6.30. תתום: הסוכנות היהודית.